

Cukrovarnícka kampaň 2015/2016 na Slovensku

SUGAR CAMPAIGN 2015/2016 IN SLOVAKIA

Referát prednesený na Cukrovarnícko-liehovarníckej konferencii 2016

Dušan Janíček – podpredseda Slovenského cukrovarníckeho spolku

Priaznivé poveternostné podmienky umožnili začať sejbu cukrovej repy na Slovensku od polovice marca. Následne výdatné dažde koncom marca spolu s neskoršími mrazmi prerušili sejbu. Preto sejba trvala dlhšie ako obyčajne a skončila až v druhej dekáde apríla. Koncom apríla sa oteplilo, čo umožnilo pomerne dobré vzhádzanie repy, ale aj napriek tomu podmienky neboli tak priaznivé ako v predošlom roku. Celková obsiata plocha tvorila výmeru 21 707 ha, čo bol mierny pokles oproti predchádzajúcemu roku. Zhruba 300 ha sa muselo preosiať. Zmluvy s cukrovarmi uzavrelo spolu 207 pestovateľov s priemerom 104,9 ha na jedného farmára. V priebehu mája a júna bola kombinácia teplôt a vlhky priaznivá pre vývoj repy. Počasie v priebehu leta však tento optimistický scenár narušilo. Poveternostné vplyvy v pokračujúcom lete boli veľmi nepriaznivé z dôvodu dlhotrvajúcich horúčav a sucha. Úhrn zrážok v júni dosiahol len 5 mm. V júli a auguste bolo počasie extrémne suché s teplotami 37–39 °C po dobu 4 týždňov čo spôsobilo devastáciu repných listov a zastavilo vývoj buliev. Priemerný počet jedincov dosiahol 84 tisíc kusov na hektár. Pred začatím kampane sme podľa stavu porastov očakávali nízke priemerné úrody.

Cukrovarnícka kampaň začala 8. septembra 2015 v Slovenských cukrovaroch, s. r. o., v Sereďi a 17. Septembra 2015 v Považskom cukre, a. s., Trenčianska Teplá. Kampaň prebiehala plynule, počas októbra veľmi daždivé počasie trvajúce tri

týždne spôsobilo problémy v dodávkach repy. Neskôr sa situácia stabilizovala a kampaň ďalej prebiehala bez väčších výkyvov. Zima bola pomerne mierna, preto neboli zaznamenané väčšie problémy so zamrznutou repou.

Počas kampane sa spracovalo v oboch cukrovaroch spolu 1 242 423 t cukrovej repy. Cukrová repa sa zozbierala z plochy 21 707 ha, pričom približne 50 tis. t repy bolo vyvezených na spracovanie v Českej republike. Priemerná hektárová úroda dosiahla výšku 57,24 t.ha⁻¹, čo predstavuje pokles oproti minulému, rekordnému roku skoro o 20 t.ha⁻¹. No napriek tomu vzhľadom k poveternostným podmienkam počas vývoja repy je to uspokojivý výsledok. Dosiahnutá priemerná spracovateľská cukornatosť bola na úrovni 16,19 %, teda približne na úrovni štandardu. Celková výroba cukru dosiahla úroveň 175 089 t. Úroda polarizačného cukru dosiahla 9,26 t.ha⁻¹ a z nej vyplývajúca výroba bieleho cukru 8,07 t.ha⁻¹. Priemerná denná spracovateľská kapacita cukrovarov na Slovensku dosiahla v uplynulej kampani úroveň 10 724 t čo predstavuje mierne navýšenie oproti minulému roku. Celková výťažnosť cukru dosiahla 84,49 %.

Cukrovar Považský cukor, a. s., Trenčianska Teplá ukončil spracovanie repy dňa 22. 12. 2015. Spracovanie v Slovenských cukrovaroch, s. r. o., Sereď bolo ukončené 14. 1. 2015. Cukrovarnícka kampaň 2015/2016 na Slovensku trvala 128 dní.

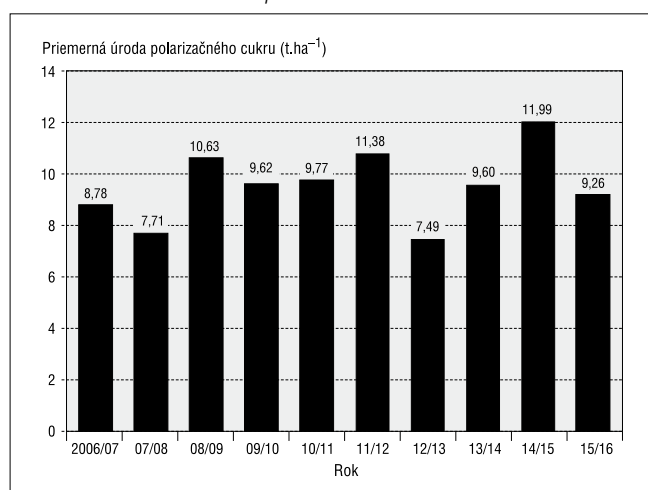
Súhrn

Tab. 1. Základné údaje o cukrovarníckej kampani na Slovensku

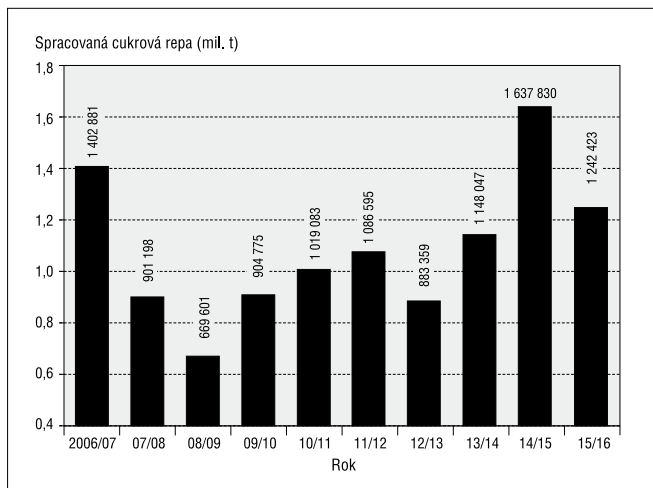
Ukazovateľ	Kampaň 2015/2016
Zberová plocha cukrovej repy (ha)	21 707
Počet pestovateľov	207
Priemerná výmera na pestovateľa (ha)	104,86
Priemerná úroda buliev (t.ha ⁻¹)	57,24
Priemerná úroda polarizačného cukru (t.ha ⁻¹)	9,26
Priemerná úroda bieleho cukru (t.ha ⁻¹)	8,07
Výťažnosť cukru (%)	87,75
Spracovaná repa (t)	1 242 423
Priemerná cukornatosť (%)	16,19
Výroba cukru (t)	175 089
Výroba melasy (t)	46 687
Denná spracovateľská kapacita (t.d ⁻¹)	10 724

Priaznivé poveternostné podmienky umožnili začať sejbu cukrovej repy na Slovensku od polovice marca. Sejba trvala dlhšie ako obyčajne a skončila až v druhej dekáde apríla. Celková obsiata

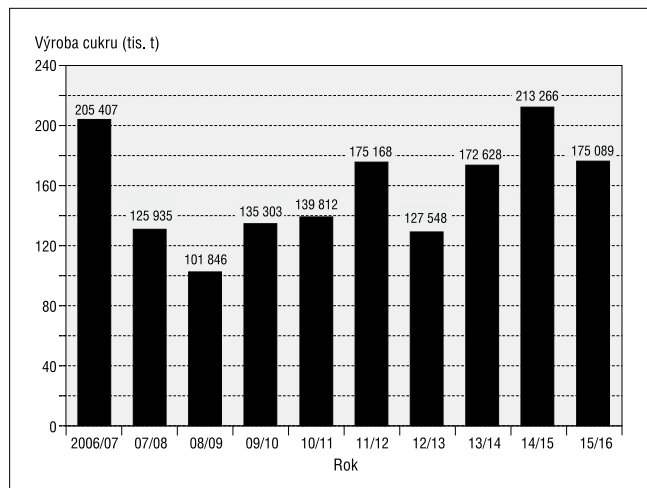
Obr. 1. Priemerná úroda polarizačného cukru

Obr. 2. Celkové množstvo spracovanej cukrovej repy

Obr. 3. Celková výroba cukru na Slovensku

plocha tvorila výmeru 21 707 ha, čo bol mierny pokles oproti predchádzajúcemu roku. Repu pestovalo spolu 207 pestovateľov s priemerom 104,9 ha na jedného farmára. Priemerný počet jedincov dosiahol 84 tisíc kusov na hektár. Počas kampane sa spracovalo v oboch cukrovaroch spolu 1 242 423 t cukrovej repy. Cukrová repa sa zozbierala z plochy 21 707 ha, pričom približne 50 tis. t repy bolo vyvezených na spracovanie v Českej republike. Priemerná úroda dosiahla výšku 57,24 t.ha⁻¹, čo predstavuje pokles oproti minulému, rekordnému roku skoro o 20 t.ha⁻¹. Dosiahnutá priemerná spracovateľská cukornatosť bola na úrovni 16,19 %, teda približne na úrovni štandardu. Celková výroba cukru dosiahla objem 175 089 t. Priemerná denná spracovateľská kapacita cukrovarov na Slovensku dosiahla v uplynulej kampani úroveň 10 724 t, čo predstavuje mierne navýšenie oproti minulému roku. Celková výťažnosť cukru dosiahla 84,49 %. Cukrovarnícka kampaň 2015/2016 na Slovensku trvala 128 dní.

Kľúčové slová: Slovenská republika, cukrovarnícky priemysel, cukrovarnícky podnik, cukor, cukrová repa, cukrovarnícka kampaň, výroba cukru, výsledky kampane, úroda.

Janiček D.: Sugar Campaign 2015/2016 in Slovakia

Favourable weather conditions enabled to start sugar beet sowing from the middle of March. Sowing lasted longer than usual until

the second decade of April. Total sowing area 21,707 hectares was slightly lower compared to the previous year. Sugar beet was grown by 207 farmers with the average acreage of 104.9 hectares. The average amount of sugar beet specimens reached 84,000 pcs per hectare. During the sugar campaign 1,242,423 tons of sugar beet were processed. Sugar beet was harvested from the acreage of 21,707 hectares and about 50 thousand tons were exported for processing in the Czech Republic. The average yield per hectare reached 57.24 tons, which is a decrease of 20 tons per hectare as compared to previous year. The average sugar content reached 16.19% that is approximately the standard level. Total production of white sugar was 175,089 tons. The average daily processing capacity was 10,646 tons per day, which is a slight increase as compared to the previous year. The sugar campaign lasted 128 days in total.

Key words: Slovak Republic, sugar industry, sugar beet, sugar campaign, sugar production, campaign results, crop, yield.

Kontaktná adresa – Contact address:

Ing. Dušan Janiček, Slovenský cukrovarnícky spolok, Záhradnícka 21, 811 07 Bratislava, Slovensko, e-mail: dusan.janicek@agrana.com

Brinker S.

Řepa cukrová je jiná: Z referátu prof. Dr. Märländera (Die Zuckerrübe ist anders: Aus dem Referat von prof. Dr. Märländer)

Cukrová řepa dodává nejen cukr určený k lidské spotřebě, ale také surovinu pro výrobu energie nebo pro chemické účely. Získaná sušina sestává z 75 % z jedné látky – sacharosy. To znamená, že cukrovka je ve světě rostlin unikátem. Řadu přínosů může také nabídnout ve vztahu k prostředí, ve kterém je pěstována. Cukrovka je odlišná a nabízí tak značnou diverzitu při zařazení do osevních postupů, ve kterých by neměly být zařazeny pouze obiloviny. Podobnou úlohu v osevních postupech mají také řepka, kukuřice a brambory. Kromě toho je pro pěstování řepy

ROZHLEDY

často typické zařazování meziplodin. Šlechtitelský úspěch u cukrové řepy v posledních desetiletích je, zjednodušeně vyjádřeno, charakterizován třemi aspekty:

1. Řepné listy vykazují dnes vyšší hladinu chlorofylu, což vede k tomu, že účinněji využívají sluneční světlo.
2. Novější odrůdy mají méně listů, a tak se může vytvořit více sušiny v řepném kořenu.
3. V bulvách se při poklesu hmotnosti výrazně zvýšil obsah cukru.

Tento vývoj však by se mohl dostat za pár let ke svému limitu, protože pro uložení cukru je z fyziologického hlediska potřeba dostatečné množství velkých a stabilních buněk.

Zuckerrübe, 63, 2014, č.5, s. 51–52.

Švachula